

HUTKÁS EALÁHUS – ČOAVDDEKEAHTES VEJOLAŠVUOHTA

SÁMEDIGGERÁDI DOAIBMAPLÁNA KULTUVRRALAŠ – JA
HUTKÁS EALÁHUSAIDE

Áigodat:
Borgemánnu 2017 – Juovlamánnu 2019

1 ÁLGGAHUS

Sámediggi áigu ain ángiruššat ealáhusovddidemiin sámi dáidda- ja kulturilbmamiid vuodul. Dát sáhtta buvttihit ollu bargosajiid Sápmai boahhteáiggis. Sámi kultur- ja hutkás ealáhusaktevrrat váikkuhit ceavzilis árvoháhkama, seammás go árbevierut ja kultuvra fievrriduvvojit ja ovddiduvvojit viidáseappot.

Kultur- ja hutkás ealáhusuorgi lea ahtanuššamin sakka. Birrasii 7 miljon olbmo barget dán suorggis Eurohpás. 20 % bargiid gaskkas kulturealáhusuorgis leat vuollel 30 jagi¹. Geažiduvvon lea ahte ealli kulturealáhusbiras guovllus, sáhtta geasuhišgoahtit eanet ássat, váldit oahpu dahje bargat. Amerihkálaš dutki Richard Florida čuoččuha ahte *dáidu geasuhit hutkás ja alla oahppan máhttobargiid lea deataleamos eaktu ahtanuššama ja ovdáneami háhkamis guovllus*².

Sámediggi mearridii doaibmaplána kulturealáhusaid várás 2013-2016³. Dát doaibmaplána lea ovddit doaibmaplána joatkka ja ođasteapmi, ja dat gusto áigodahkii borgemánu 2017 rájes gitta jagi 2019 lohppii.

2 HVA ER KREATIV NÆRING?

UNESCO⁴ lea meroštallan ná kultuvrralaš ja hutkás ealáhusa:

“Sectors of organised activity whose principal purpose is the production or reproduction, promotion, distribution and/or commercialisation of goods, services and activities of a cultural, artistic or heritage-related nature.”

Sámediggi lea jagi 2013 rájes gohčodan dán ealáhusa kulturealáhussan. Sámediggi vásiha ahte “kulturealáhus” sáhtta leat eahpečielggas ja boastut áddejvovot, ovdamearkka dihte borramuš ja mátkeealáhusat sáhttet leat oassi sámi kultuvrras. 2017:s, maŋŋá ollu jagiid kártemiiguin ja meroštallamiiguin, sáhtta dadjat ahte kultuvrralaš ja hutkás ealáhus geavahuvvo dál eanet. Sihke Kulturráđđi ja Innovašuvdna Norga geavahit dán namahusa. Nu áigu maid Sámediggi dahkat dás duohko.

Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte sámi dáiddarat ja kulturaktevrrat buoridit sin dietnasa nu ahte sii sáhttet birget doaimmaineaset. Dan mii áigut dahkat sierralágan stuorát ja unnit doaimbajibuid bokte, ja dasto min doarjjaortnegiid bokte. Dasto galgá Sámediggi movttiidahttit ođđajurddašeami ja ahte eanet ángiruššet suorggi siskkobealde.

Hutkás ealáhusa ángiruššama **olahusjoavkun** leat smávva fitnodagat mat barget kultuvrralaš ilbmamiid juohkimiin, gaskkustemiin, gávppašemiin, vuovdalemiin ja/dahje vuovdimiin.

Sámediggái siskkilda dát ángiruššan čuovvovaš hutkás ealáhusaid, mas sámi dáidda ja kulturilbmamat leat doaimma guovddázis:

- Arkitektuvra
- Design
- Dihtorspealut
- Filmmat
- Girjjálašvuohta
- Musihkka
- Máidnosat
- Deaddiluvvon mediat
- TV ja radio
- Visuála dáidda
- Doaimmaheaddji dáidda

Duodji gullá maddái hutkás ealáhusa meroštallama sisa. Duojs leat sierra doarjjaortnegat ja ángiruššamat njuolga duodjeealáhusa ja duojáriid guovdu. Sámedikkis leat sierra ángiruššamat kultuvrrain ja kulturdoaimbajibuiguin, main fokus ii leat doaimma gávpeoasis. Sámediggi ángirušša sierra maddái sámi mátkeealáhusaiguin, vuoddo- ja lotnolasealáhusaiguin. Hutkás ealáhusas lea nana čanastat buot dáid ealáhusaide ja ortnegiid gaskka lea ovttasbargu.

3 STÁHTUS KULTUR- JA HUTKÁS EALÁHUS

Eanaš hutkás ealáhusfitnodagat Sámis sáhttet gullat namahusa mikrofitnodat vuollái. Mikrofitnodahkan sáhtta meroštallat fitnodaga mas leat gaskal nolla ja njeallje bargi. Ovttasbargu lea deatalaš doaba dáid fitnodagaide. Sivvan dasa sáhtta leat go ollu fitnodagat leat smávvá ja leat sorjavaččat nubbi nuppis jos galget lihkestuvvat. Čájeha ahte ahtanuššan buorrána ovttasbarggu bokte ja ahte ovttasbargu lea kultuvrras fitnodagain hutkás ealáhusain. Ollu servet maiddái searvevuhtii vai ožžot stuorát bargguid⁵.

3.1 KULTUR- JA HUTKÁS EALÁHUS RIIKADÁSIS

Jagi 2017 álggus ledje gávccis logi fitnodaga gaskkas Norggas njeallje dahje unnit bargit⁶. Mikrofitnodagaid gávpejohtu lei sullii 23 % ealáhusseallima ollislaš gávpejođus⁷. Statistihkalaš guovddášdoaimmahaga logut čájehit ahte ovttalbmofitnodagain mat ásahuvvojedje 2009:s ledje dušše 21 % ain doaimmas 2014:s. Oasusserviin ledje ain 27 % doaimmas 2017:s⁸.

Norgga ráđdehus ángirušša maiddái kreatiiva ja kultuvrralaš ealáhusain. Kulturdepartemeanta juolludii 70 miljon ru dán ealáhusii. Birrasii 30 miljon ru manná Innovašuvdna Norgii ja 10 miljon ru manná ortnegii mii galgá váikkuhit regionála suorgeovddideami⁹.

3.2 SAMISK KULTUR- OG KREATIV NÆRING

Okta dovdomearka sámi kultur- ja hutkás ealáhusii lea ahte dávjá doaimmahuvvojit nana idealismmain ja profešonealla doaimma haga. Ealáhusa kulturbealis leat guhkes ruohttasat sámi servodagas, muhto dat mearkkaša maiddái ahte ealáhusas lea stuorra čoavdekeahces vejolašvuohta¹⁰.

Sámi kultur- ja hutkás ealáhusas leat eanaš fitnodathámit nugo ovttalbmofitnodat dahje almmolaš doaimmat (NRK, bibliotehka, arkiiva), ja eanaš kultur- ja hutkás ealáhusaktevrrat buvttadit dávviriid ja bálvalussaid vuovdimassii. 2014:s ledje ollásit sullii 150 fitnodaga Sámedikki ealáhusovddideami doarjjaortnega doaibmaguovllus (STN guovlu). Ovttalbmofitnodagain ii leat geatnegasvuohta fievrridit rehketoalu ja danne leage hástalussan háhkat buori gova ekonomiijas ollislaš sámi kulturealáhusas¹¹.

Earret media ja kulturásahusat, de leat kulturvuđot fitnodagat smávvá ja ekonomalaččat rašit. Ovttaolbmofitnodagat eai leat nu gievrra, ja guoskevaš olbmui fitnodagas leat dasa lassin eará bargu. Dalle leage fitnodagas hástalussan oažžut fitnodatekonomalaččat gánnáhahttivuođa. Mihttomearrin baicce ii leat doaimmahit fitnodaga muhto eallit eanet “dáidaga dihte go dáidagis”¹². Ryssevik ja Dahle (2015) iskkadeapmi Davvi-Norgga filbmasuorggi birra duodašta dan. Čájeha ahte sis geat doibmet filbmasuorggis ferte maddái leat oasseáiggebargu dasa lassin birgejumi dihte.

Go mii dán kapihttala álggus dadjat ahte hutkás ealáhusas lea vejolašvuohta, de jurddašat mii ahte aktevrrat sáhttet olahit odđa márkaniidda, dat sáhttet leat odđa buktagat dahje nationála dahje riikkaidgaskasaš ángiruššan. Hutkás ealáhusas Sámis lea maddái doaibmafápmu aktevrraid motivašuvnna bokte ja maid berre eanet deattuhit. Dasto ferte fokuseret dan áidnalunddotvuoda mii lea sámevuodas.

4 MIHTTOMEARRI

Sámedikki vásihusa vuodul suorggi birra dan rájes go vuosttaš doaibmaplána álggahuvvui kulturealáhusa várás, ja dasto ođđaseamos dutkama vuodul suorggis, lea Sámediggi gávnahan čuovvovaš mihttomeari sámi kultur- ja hutkás ealáhusa várás:

Eanet hutkás ealáhusaktevrrat mat sámi kulturilbmamiid vuodul háhket gievras ja gánnáhahti fitnodagaid main lea buoret birgenmunni

Iskkadeami vuodul maid Norut čadahii 2014:s leat eanaš sámi kulturealáhusfitnodagat ovttaoibmofitnodagat. Ryssevik ja Dahle (2015) gávnaheigga maiddá iežaska dutkamis ahte fitnodagat filbmasuorggis Davvi-Norggas leat smávvat ja ekonomalaččat návccaheamit. Go mii oaidnit ahte unnán ovttaoibmofitnodagat leat aktiiva maŋŋá 5 jagi ja ahte ollu fitnodateaiggiin ferte leat oasseáiggebargu lassin, de lea riehta ja deatalaš ángiruššat birgenmuniin ja givrodagain.

Mihttomeari juksama dihte lea deatalaš ahte ealáhus ovdánahtta iežas gelbbolašvuoda bajidemiin, fierpmádagain, ovttasbargguin, kapitála fidnemiin, identitehtain ja idealismmain oktanaga. Dán vuodul leat mii válljen fokuseret dáid oassemihttomeriid dán áigodagas.

OASSEMIHTTOMEARIT::

1. Buoridit máhtu sámi kultur- ja hutkás ealáhussuorggis
2. Háhkat málle prošeavttas “Hutkás gielda” mii váikkuha ahte ealáhus ahtanuššá
3. Ásahit ja bisuhit fierpmádatarenaid
4. Buoridit kultur- ja hutkás ealáhusaktevrraid gelbbolašvuoda
5. Bisuhit ja ovddidit doarjjaortnegiid njuolgga fitnodagaid várás

5 DOAIBMABIJUT

Mihttomeari juksama várás ferte muhtun doaibmajuid bisuhit ja eará álggahit. Dán kapihttalis čalmmustat mii vihtta sierra doaibmajuju.

Buot bajimuš dásis lea Sámedikki ángiruššan sámi kultur- ja hutkás ealáhusain válldahuvvon govvosis vuolábealde.

5.1 FOU

Manjimuš dahkkojuvvui iskkadeapmi sámi kulturealáhussuorggi birra 2012:s maid Norut dagai.

Dát hutkás ealáhus lea johtilit rievdamin. Dárbu lea eanet máhttui sámi kultur- ja hutkás ealáhusfitnodagaid eavttuid birra viidáseappot ovddeapmái ja ahtanuššamii. Danne vai Sámediggi galgá sáhttit láchit nu ahte eanet nagodit čađa váttis ásahanjagiid, ja ahte eanet fitnodagat šaddet eanet gánnáhahttin áiggi mielde. Vai Sámediggi galgá sáhttit álggahit rivttes doaibmajuid boahpteáiggis, de dárbbášat mii iskkademiid mat addet midjiide máhtu dan birra maid Sámediggi berrešii ángiruššat.

5.2 HUTKÁS GIELDA

«Hutkás gielda» mearkkaša kreatiiva gielda ja dat lea Sámedikki odđa ángiruššansuorgi. Oažžun dihte eambbogiid mielde, de háliida Sámediggi searvvahit gielddaid ja ealáhusa ja ovttasbargat daiguin. Deatalaš lea searvvahit gieldda ja ealáhusa ja ovttasbargat daiguin árra muttus, vai bargu fakkastuvvo gielddajodiheddjiide ja searvvahuvvon beliide.

Jagis 2017 áigu Sámediggi ráhkadit málle sisdollui ja movt geavatlaččat galgá čadahit. Vuosttaš muttus áigut kártet dálá dili. Dasto galgá sávvojuvvon boahpteáiggi dilli kártejuvvot. Dán guovtti analyseren buvttiha muhtun konkrehta doaibmajuid. Ieš čađaheapmi dahkkojuvvo ovttasdoaimamiin Sámedikki, ealáhusa ja gieldda gaskka. Proseassa designa ja málle ferte ovddeiduvvot ja ráhkaduvvot ovttasráđiid olggobeale beliiguin. Jagis 2018 galgá prošeakta čadahuvvot muhtun gielddas Sámis. Dát gielda šaddá ovdasmannikunddarin.

5.3 GELBBOLAŠVUOĐA BUORIDEAPMI

Gelbbolašvuoda buorideapmi lea deatalaš ja maid Sámediggi ain doallá fokusis. Fokus fitnodatbeallái dán ealáhusas lea deatalaš danne go ollu kulturaktevrrat eai oainne iežaset hutkin. Dan berrejit dahkat jos sii galget sáhttit eallit dainna bargguineaset.

Fitnodatovddidanprográmma Dáhttu lea okta doaibmabijuid gaskkas Sámedikki beales, go guoská gelbbolašvuoda buorideapmái. Dáhttu álgaheami rájes 2014:s leat čađahuvvon vihtta prográmma. Oktiibuot leat 60 fitnodateaiggáda čađahan prográmma. Dás leat oasseváldiid mearkkašumit das mainna sii ledje eanemusat duhtavaččat:

*«Fierpmádat. Unnán oktavuodát. Ávkkástallat nubbi nuppiin»
«Deaivvadit earáiguin geain lea seamma dilli.»*

Odđa doaibmabidju 2017:s ja 2018:s lea Dáhttu 2.0, prográmma mii lea ovddiduvvon sámi kultur- ja hutkás ealáhusfitnodagaid várás ahtanuššanáigumušaiguin. Prográmmas leat guokte fysalaš čoagganeami ja guokte webinára. Okta čoagganeapmi lea meassu olgoriikkas. Ollu aktevrrain lea báikkálaš/regionála márkan. Dutkan čájeha ahte gánnáhahttivuoda buorideami dihte fertejit fitnodagat viiddidit márkanguovllu¹³ Dáhttu 2.0 deattuha váldoášsis dán.

Áigodagas 2017 – 2020 lea plánejuvvon ahte Sámediggi čađaha guokte Dáhttu 2.0 prográmma ja ovttá Dáhttu 1.0 prográmma.

5.4 KULTUR- JA HUTKÁS EALÁHUSKONFERÁNSA

Njukčamánu 2017 lágiduvvui konferánsa Guovdageainnus. Dasa serve oktiibuot 90 oasseváldi almmolaš ja priváhta suorggis. Kulturealáhuskonferánsa lea deatalaš deaivvadanbáiki smávva ja stuorát aktevrraide sámi kultur- ja hutkás ealáhusoktavuođas gos leat stuorra gaskkat. Mii diehtit ahte ollugat čohkkájit okto ja barget, geográfalaččat guhkkin eret earáin seamma suorggi olbmuin. Smávva fitnodagaide mat háliidit birget iežaset váibmolagas bargguin, iežaset gelbbolašvuodain ja máhtuin lea juste ovttasbargu ja fierpmádat deatalaš. Danne galgá Sámedikki kultur- ja hutkás ealáhuskonferánsa ain leat deataleamos deaivvadanbáiki buohkaide geat barget sámi kultur- ja hutkás ealáhusa sikkobealde.

Čuovvovaš kultur- ja hutkás ealáhuskonferánsa galgá čađahuvvot jagi 2019 áigge. Háhkan dihte eanet áigeguovdilis arena, áigu Sámediggi čohkket prográmmaráđi mas leat mielde iešguđege aktevrrat suorggi sikkobealde. Sihkkarastin dihte ahte prográmma deaivá sihke sisdoaluin ja čađahemiin.

5.5 ÁLGGAHAN-, INVESTEREN- JA OVDDIDANDOARJJA

Sámedikki doarjjaortnegiin sáhtta ohcat:

- Álggahandoarjaga (1. ja 2. muddu)
- Investeren- ja/dahje ovddidandoarjaga.

Kultur- ja hutkás ealáhusa ohcanvuđot doarjjaortnega bušeahhtá lea 1 000 000, ja ortnegis lea rabas ohcanáigemearri. Sámediggái bohtet ollu buorit ohcamat juohke jagi goappašiid ortnegiidda. Mis lea berošturpmi oppa áiggi fállat ortnegiid maid aktevrrat dárbbášit. Ortnegat muddejuvvojit máhttui dávistettiin maid oažžut FoU bokte.

Máhttodoaimmahaga raportta mielde almmuhit doaimmat kultuvrralaš ealáhusain ahte sii geavahit eanet márkaniskkademiid go eará ealáhusat, ja ahte dat eanemus gánnáhahtti kultuvrralaš ealáhusat dahket dan¹⁴. Kunddariskkadeamat lea okta ollu surggiin maid Sámediggi deattuha danne go dat sáhttet addit mávssolaš dieđuid márkanvuodus. Fitnodahkii lea álohii deatalaš diehtit gii kunddar lea.

5.6 OASSEMIHTTOMEARRI GO GEAHČČÁ DOAIBMA-BIJUIGUIN OVTTAS

Tabeallas vuolábealde leat oassemihttomearit čadnojuvvon oktii doaimbabiiguin.

Oassemihttomearri	Ángiruššansuorgi*
1. Buoridit máhtu sámi kultur- ja hutkás ealáhussuorggi birra	1+5
2. Háhkát málle prošeavttas «Hutkás gielda» mii váikkuha ealáhusa ahtanuššama	5
3. Ásahit ja bisuhit fierpmádatarenaid	1+2+3+5
4. Buoridit kultur- ja hutkás ealáhusaktevrraid gelbbolašvuoda	1+2+3+5
5. Viidásetovddidit ja ovddidit doarjjaortnegiid njuolga fitnodagaid guovdu	1+4

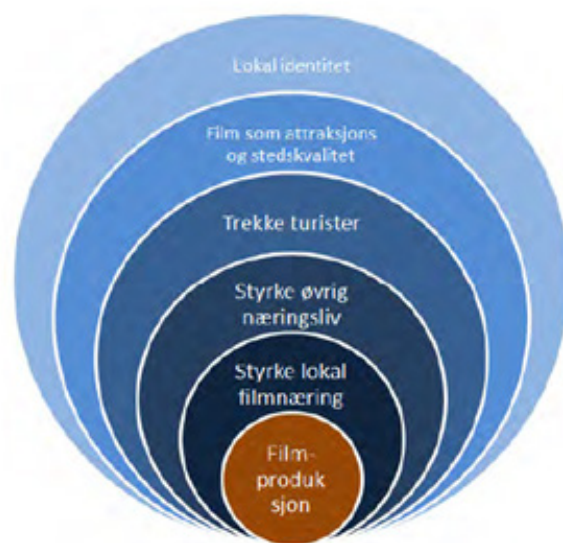
*Doaimbabiijut leat: (1) FoU, (2) Hutkás gielda, (3) Gelbbolašvuoda buorideapmi, (4) Kulturealáhuskonferánssa ja (5) Doarjja

6 BOAHTTEÁIGGEEINNOSTUS

Orru leamen nu ahte kultur- ja hutkás ealáhus lea ángiruššansuorgin ollu riikkain ja guovlluin. Buot orru čujuheamen ahte kultur- ja hutkás ealáhus lea áigeuovdil. Sámediggi ángirušai árrat juo kultur- ja hutkás ealáhusain ja lea nu háhkan erenoamáš gelbbolašvuoda suorgis. Sámedikkis lea maid árijalaš politihkka heivehuvvon smávvaservodagaide. Sámediggi háliida boahhteáiggi leat buoremus kultur- ja hutkás ealáhussuorggis Sámis, mii áigut láidestit dan ángiruššamis mii guoská min kultuvrii. Dasa lassin oaidnit njeallje eará suorggi maid čalmmustahttit boahhteáiggis.

Filmbabuvttadeapmi. Ryssevik ja Dahle (2015) mielde lea Davvi-Norggas šláddjás ja áidnalunddot luondu mii heivešii dievaslaččat filmbabuvttadeapmái. Seammás lea Davvi-Norggas ollu mitalusat ja áidnalunddot máinnastanvierut. Go galgá lihkostuvvat, de lea deatalaš ahte suorgi ja váikkuhangaskaoapmeapparáhta barget ovttas ja sohpet oktasaš mihttomeriid ja strategiijaid. Dat rabašii stuorra vejolašvuodaid. Čuoččuhuvvo ahte filmmas ja filmbabuvttadeamis leat mánnga positiiiva oalgeváikkuhusa sihke ealáhus- ja servodatovddideami dáfus. Deataleamos sivva čájehuvvo vuolábealde govvošis.

Figur 4.1: Nærings- og samfunnsmessige ringvirkninger av filmproduksjon

Ovttasbargu vuodđuduvvon kulturásahusaiguin. Sámis leat ollu deatalaš kulturásahusat ja muhtun dovddus festiválat. Min mielas ovttasbargu daiguin livččii deatalaš. Dáid ásahusaide sáhtášii čatnat ollu doaimmaid. Boahhteáiggeplánas sáhtášii čájehit mo dan galggašii čadahit.

Kulturturisma. Sámi mátkealáhusas ja kultur- ja hutkás ealáhusas sáhttet leat stuorra vejolašvuodát mat eai leat vel geavahuvvon. Dan oktavuodas lea sámi museain deatalaš doaimma. Mo mii sáhttit dahkat museaid eanet geasuheaddjin? Geasuheaddji musea livččii ávkin sihke mátkealáhussii ja kultur- ja hutkás ealáhussii guhkit áiggi vuollái.

Oahppu sámi kultur- ja hutkás ealáhusas. Gelbbolašvuohta ja gelbbolašvuođa lokten lea deatalaš. Sáhtta leat ulbmillaš guhkit áiggi vuollái ahte Sámediggi bargá dan ala, ovttas Sámi allaskuvllain, ahte álggahit oahpu sámi kultur- ja hutkás ealáhusa gávpeosis, vejolaččat ovttas earálágan ealáhusaiguin mat leat deatalaččat Sámis, nu go dujiin, mátkeealáhusain, boazodoaluin ja eará vuoddoealáhusaiguin.

7 BUŠEAHTTA

Dá lea sámi kulturealáhusa jagi 2017 bušeahtta, oktan jagiid 2018 ja 2019 bušeahttaevttohusaiguin.

Sámi kultur- ja hutkás ealáhus	Bušeahtta 2017	Bušeahtta 2018	Bušeahtta 2019
Ohcanvuđotdoarjagat	1 000	1 150	1 150
Gealbovuđot kultur- ja hutkás ealáhus	2 750	2 750	2 850
Sámi musihkkariepmovahkku Álttás	150	0	0
SUBMI	3 900	3 900	4000

SÁMI KULTUR- JA HUTKÁS EALÁHUS – OHCANVUĐOTDOARJAGAT

Jagi 2017 várás várrejuvvui 1 000 000 ru. ohcanvuđotdoarjagiidda, gč. Sámedikki 2017 bušeahta. Jagi 2018 várás dát poasta lasihuvvo 1 150 000 ruvdnui.

GEALBOVUĐOT KULTUR- JA HUTKÁS EALÁHUS

Dán postii gullet: Prošeaktajođiheapmi, FoU, kultur- ja hutkás ealáhuskonferánsa, Dáhttu 1.0 & 2.0 ja Hutkás giella, mat gáibidit lassi juolludeami jagi 2019 várás 2019.

SÁMI MUSIHKKARIEPMOVAHKKU ÁLTÁS

Sámi musihkkariepmovahku lágida Audioland Álttás juohke jagi. Sii ožžo njuolggadoarjaga Sámedikkis 2017:s. 2018:s dát ortnet loahpahuvvo njuolggadoarjjan.

REFERÁNSALISTA

1. Ericsson, B., & Andersen, T. (2016). Hvordan lykkes stort som små? Mikrobedrifters kapasitetsutfordringer. Lillehammer: Østlandsforskningen
2. Ryssevik, J., & Dahle, M. (2015). Større enn kval? - En utredning om den nordnorske filmbransjen. Bergen: Ideas2evidence.
3. Handlingsplan for kulturnæringer 2013-2016, Sametinget (2013).
4. <http://www.unesco.org/new/en/santiago/culture/creative-industries/>
5. Ericsson, B., & Andersen, T. (2016). Hvordan lykkes stort som små? Mikrobedrifters kapasitetsutfordringer. Lillehammer: Østlandsforskningen.
6. 20.01.2017 - <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/bedrifter/aar>
7. <http://www.unesco.org/new/en/santiago/culture/creative-industries/>
8. 14.10.2016 - <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/foredem>
9. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/70-millioner-kroner-til-kulturell-og-kreativ-naring/id2514480/>
10. Handlingsplan for kulturnæringer 2013-2016, Sametinget (2013).
11. Angell, E., Gaski, M., Lie, I., & Nygaard, V. (2014). Næringsutvikling i samiske samfunn. En studie av sysselsetting og verdiskapning i nord. Alta: Norut.
12. Angell, E., Gaski, M., Lie, I., & Nygaard, V. (2014). Næringsutvikling i samiske samfunn. En studie av sysselsetting og verdiskapning i nord. Alta: Norut.
13. Ericsson, B., & Alnes, P. K. (2017). Kulturelle næringer - Innovasjon og lønnsomhet. Lillehammer: Kunnskapsverket.
14. Ericsson, B., & Alnes, P. K. (2017). Kulturelle næringer - Innovasjon og lønnsomhet. Lillehammer: Kunnskapsverket.

